

Donderdag, 15 september 2022

P9_TA(2022)0327

EU-grensregio's: levende laboratoria van de Europese integratie

Resolutie van het Europees Parlement van 15 september 2022 over de grensregio's van de EU: levende laboratoria van de Europese integratie (2021/2202(INI))

(2023/C 125/10)

Het Europees Parlement,

- gezien artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie,
- gezien de artikelen 4, 162, 174, 175, 176, 177, 178 en 349 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),
- gezien Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitat en de wilde flora en fauna (habitatrichtlijn) ⁽¹⁾,
- gezien Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's ⁽²⁾,
- gezien Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand ⁽³⁾ (de vogelrichtlijn),
- gezien Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad ⁽⁴⁾,
- gezien de overeenkomst die op de 21e Conferentie van de Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (COP21) op 12 december 2015 in Parijs is aangenomen (de Overeenkomst van Parijs),
- gezien het advies van het Europees Comité van de Regio's van 8 februari 2017 over de ontbrekende vervoersverbindingen in grensregio's ⁽⁵⁾,
- gezien de mededeling van de Commissie van 20 september 2017 getiteld "Groei en cohesie stimuleren in grensregio's van de EU" (COM(2017)0534),
- gezien het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad van 29 mei 2018 betreffende een mechanisme om juridische en administratieve belemmeringen in een grensoverschrijdende context uit de weg te ruimen (COM(2018)0373),
- gezien zijn resolutie van 13 juni 2018 over cohesiebeleid en de circulaire economie ⁽⁶⁾,
- gezien zijn resolutie van 11 september 2018 over het stimuleren van groei en cohesie in grensregio's van de EU ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7.

⁽²⁾ PB L 288 van 6.11.2007, blz. 27.

⁽³⁾ PB L 20 van 26.1.2010, blz. 7.

⁽⁴⁾ PB L 347 van 20.12.2013, blz. 320.

⁽⁵⁾ PB C 207 van 30.6.2017, blz. 19.

⁽⁶⁾ PB C 28 van 27.1.2020, blz. 40.

⁽⁷⁾ PB C 433 van 23.12.2019, blz. 24.

Donderdag, 15 september 2022

- gezien de richtsnoeren van de Commissie van 3 april 2020 voor EU-noodhulp voor grensoverschrijdende samenwerking in de gezondheidszorg met betrekking tot de COVID-19-crisis C(2020)2153,
- gezien de openbare raadpleging die de Commissie van 22 juli tot en met 11 oktober 2020 heeft gehouden over het overwinnen van obstakels in grensregio's ⁽⁸⁾,
- gezien de mededeling van de Commissie van 30 september 2020 over de totstandbrenging van de Europese onderwijsruimte tegen 2025 (COM(2020)0625),
- gezien Besluit (EU) 2020/2228 van het Europees Parlement en de Raad van 23 december 2020 betreffende het Europees Jaar van de spoorwegen (2021) ⁽⁹⁾,
- gezien het advies van het Europees Comité van de Regio's van 5 februari 2021 getiteld “Grensoverschrijdende overheidsdiensten in Europa” ⁽¹⁰⁾,
- gezien de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad van 2 juni 2021 getiteld “Een strategie voor een volledig functionerend en veerkrachtig Schengengebied” (COM(2021)0277),
- gezien Verordening (EU) 2021/1058 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het Cohesiefonds ⁽¹¹⁾,
- gezien Verordening (EU) 2021/1059 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 betreffende specifieke bepalingen voor de doelstelling “Europese territoriale samenwerking” (Interreg) ondersteund door het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en door externe financieringsinstrumenten ⁽¹²⁾ (“Interreg-verordening”),
- gezien de mededeling van de Commissie van 14 juli 2021, getiteld “EU-grensregio's: levende laboratoria van de Europese integratie” (COM(2021)0393),
- gezien het speciaal verslag van de Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering (IPCC) getiteld “Climate Change 2021: the Physical Science Basis. Working Group I contribution to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change”, gepubliceerd op 7 augustus 2021 ⁽¹³⁾,
- gezien Verordening (EU) 2021/1755 van het Europees Parlement en de Raad van 6 oktober 2021 tot oprichting van de reserve voor aanpassing aan de brexit ⁽¹⁴⁾,
- gezien de resolutie van het Europees Comité van de Regio's van 29 oktober 2021 over een visie voor Europa — De toekomst van grensoverschrijdende samenwerking ⁽¹⁵⁾,

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/consultations/border-2020/

⁽⁹⁾ PB L 437 van 28.12.2020, blz. 108.

⁽¹⁰⁾ PB C 106 van 26.3.2021, blz. 12.

⁽¹¹⁾ PB L 231 van 30.6.2021, blz. 60.

⁽¹²⁾ PB L 231 van 30.6.2021, blz. 94.

⁽¹³⁾ <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-working-group-i/> https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/downloads/report/IPCC_AR6_WGI_Full_Report.pdf

⁽¹⁴⁾ PB L 357 van 8.10.2021, blz. 1.

⁽¹⁵⁾ PB C 440 van 29.10.2021, blz. 6.

Donderdag, 15 september 2022

- gezien de drie thematische publicaties van de Commissie en de Werkgemeenschap van Europese grensgebieden van 9 december 2021 getiteld “More and better cross-border public services” (Meer en betere grensoverschrijdende openbare diensten) ⁽¹⁶⁾; “Vibrant cross-border labour markets” (Dynamische grensoverschrijdende arbeidsmarkten) ⁽¹⁷⁾; “Border regions for the European Green Deal” (Grensregio’s voor de Europese Green Deal) ⁽¹⁸⁾,
 - gezien het verslag van de Commissie en de Werkgemeenschap van Europese grensgebieden van 9 december 2021 getiteld “B-solutions, solving border obstacles. A compendium 2020-2021” ⁽¹⁹⁾,
 - gezien het voorstel van de Commissie van 14 december 2021 tot wijziging van Verordening (EU) 2016/399 betreffende een Uniecode voor de overschrijding van de grenzen door personen (COM(2021)0891),
 - gezien het rapport van het IPCC van de VN van 4 april 2022 getiteld “Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change”,
 - gezien artikel 54 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie regionale ontwikkeling (A9-0222/2022),
- A. overwegende dat de Europese Unie en haar onmiddellijke buurlanden in de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA) veertig interne landgrenzen en interne grensregio’s tellen, en dat deze regio’s 40 % van het grondgebied van de Unie beslaan, 30 % van de bevolking vertegenwoordigen, bijna een derde van het bbp van de EU produceren en over een aanzienlijk potentieel beschikken om de economieën van de EU nog verder te stimuleren;
- B. overwegende dat grensregio’s, met name gebieden met een lage bevolkingsdichtheid en vooral dan plattelandsgebieden, doorgaans slechtere ontwikkelingsvoorwaarden kennen en over het algemeen op economisch vlak slechter presteren dan andere regio’s in de lidstaten, en overwegende dat hun economisch potentieel niet ten volle wordt benut;
- C. overwegende dat er ondanks de geleverde inspanningen nog veel administratieve, taalkundige en juridische belemmeringen bestaan die duurzame groei, sociaal-economische ontwikkeling en cohesie tussen en binnen de grensregio’s in de weg staan; overwegende dat meer en nauwere samenwerking nodig is tussen autoriteiten in naburige lidstaten; overwegende dat grensregio’s baat zouden hebben bij een supranationaal rechtsinstrument waarmee negatieve externe effecten kunnen worden omzeild die het gevolg kunnen zijn van acties van de lidstaten die de interne markt fragmenteren;
- D. overwegende dat wordt onderkend dat een echte bottom-upbenadering in het Europese cohesiebeleid nog steeds moet worden versterkt en dat de instellingen en actoren die dicht bij de burgers staan, zoals de Europese groeperingen voor territoriale samenwerking, belast moeten worden met een directer beheer van middelen uit de begroting van het cohesiebeleid van de EU; overwegende dat kleinschalige en grensoverschrijdende projecten in dit verband belangrijk zijn om mensen samen te brengen en zo nieuwe mogelijkheden te creëren voor duurzame lokale ontwikkeling en grensoverschrijdende samenwerking;
- E. overwegende dat sommige sectoren worden geconfronteerd met zeer specifieke belemmeringen die een betere coördinatie op Europees niveau vereisen, zoals de sectoren wijn en sterkedrank, die onder zware administratieve lasten gebukt gaan om hun producten in buurlanden op de markt te brengen; overwegende dat marktdeelnemers waar mogelijk moeten kunnen beschikken over praktische oplossingen, zoals toegang tot éénloketsystemen;

⁽¹⁶⁾ European Commission, Directorate-General for Regional and Urban Policy, Brustia, G., Dellagiacomma, A., Cordes, C., et al., More and better cross-border public services: obstacles and solutions to cross-border cooperation in the EU, Publications Office of the European Union, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/912236>

⁽¹⁷⁾ European Commission, Directorate-General for Regional and Urban Policy, Brustia, G., Dellagiacomma, A., Cordes, C., et al., Vibrant cross-border labour markets: obstacles and solutions to cross-border cooperation in the EU, Publications Office of the European Union, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/094950>

⁽¹⁸⁾ European Commission, Directorate-General for Regional and Urban Policy, Brustia, G., Dellagiacomma, A., Cordes, C., et al., Border regions for the European Green Deal: obstacles and solutions to cross-border cooperation in the EU, Publications Office of the European Union, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/475773>

⁽¹⁹⁾ European Commission, Directorate-General for Regional and Urban Policy, Brustia, G., Dellagiacomma, A., Cordes, C., et al., B-solutions, solving border obstacles: a compendium 2020-2021, Publications Office of the European Union, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/625110>

Donderdag, 15 september 2022

- F. overwegende dat de COVID-19-pandemie deze belemmeringen heeft vergroot en dat grensarbeiders dagelijks te maken krijgen met verschillende en contraproductieve gezondheidsregels aan weerszijden van de grenzen;
- G. overwegende dat de sluiting van nationale grenzen als gevolg van de COVID-19-pandemie de specifieke kwetsbaarheid en onderlinge afhankelijkheid van de grensoverschrijdende regio's van Europa aan het licht heeft gebracht; overwegende dat de verstoring van het vrije verkeer van goederen, diensten, personen en essentiële medische uitrusting nadelige economische gevolgen heeft gehad;
- H. overwegende dat de tijdelijke sluiting van grensoverschrijdende openbare en gezondheidsdiensten het levensonderhoud van grensarbeiders in gevaar heeft gebracht en tot financiële problemen voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) in grensregio's heeft geleid; overwegende dat de COVID-19 crisis de oorzaak was van het ontstaan van nieuwe wettelijke en administratieve uitdagingen in grensregio's, zoals telewerken, en dat telewerkers te maken krijgen met problemen op het gebied van sociale bescherming en belastingwetgeving;
- I. overwegende dat de COVID-19-pandemie ook heeft geleid tot opmerkelijke voorbeelden van solidariteit tussen naburige lidstaten, zowel op nationaal als op lokaal niveau;
- J. overwegende dat sommige grensregio's te kampen hebben met ongekende problemen op het gebied van kritieke infrastructuur in verband met de vluchtelingencrisis als gevolg van de aanhoudende militaire agressie van Rusland in Oekraïne; overwegende dat deze nieuwe situatie in de periode na de COVID-19-pandemie ook bijdraagt tot hun kwetsbaarheid;
- K. overwegende dat nationale grenzen nog te vaak voor versnippering van natuurgebieden zorgen, waardoor de bescherming en het beheer ervan minder doeltreffend zijn, vooral wanneer er verschillende wettelijke kaders gelden;
- L. overwegende dat het massale vertrek uit grensregio's, vooral van jonge mensen en geschoolde arbeidskrachten, het gebrek aan economische mogelijkheden in dergelijke regio's illustreert en ze bovendien minder aantrekkelijk maakt wat werkgelegenheid en duurzame economische ontwikkeling betreft; overwegende dat er weinig mogelijkheden zijn om talen te leren en dat het ontbreekt aan initiatieven om mensen bewust te maken van de voordelen voor grensbewoners van het leren van de taal van een buurland; overwegende dat niet alle administratieve documenten in de talen van de grenslidstaten vertaald zijn; overwegende dat de lidstaten maatregelen moeten nemen om deze situatie te verhelpen en dat de Commissie hen daarbij moet adviseren;
- M. overwegende dat de grensregio's momenteel, met de nieuwe Interreg-verordening voor de periode 2021-2027, beschikken over een duidelijk financieel steunkader voor een betere grensoverschrijdende governance om het economisch herstel te stimuleren, gemeenschappelijke milieuocties op te zetten en de gevolgen van de klimaatverandering te verzachten;
- N. overwegende dat de sluiting van partnerschapsovereenkomsten in het kader van het cohesiebeleid 2021-2027 achterblijft, waardoor de toewijzing van vitale middelen in de behoeftige gebieden wordt ondermijnd;
- O. overwegende dat gefragmenteerde en ontoereikende grensoverschrijdende samenwerking kan leiden tot een grotere kwetsbaarheid voor natuurrampen en extreme weersomstandigheden in grensregio's;
- P. overwegende dat de Unie ook grensoverschrijdende maritieme regio's heeft, met name via haar eilanden in de Middellandse Zee, maar ook via haar ultraperifere gebieden in de Atlantische Oceaan en de Indische Oceaan; overwegende dat de geografische afgelegen ligging van sommige Europese eilanden, in combinatie met hun situatie als grensregio, hen blootstelt aan een combinatie van beperkingen op de arbeidsmarkt, op het gebied van vervoer en gezondheidszorg, hetgeen hun groeipotentieel ernstig belemmert;
- Q. overwegende dat erkend wordt dat de unieke kwetsbaarheid van grensregio's wijzigingen vereist van de financieringsmethoden in grensregio's om eindelijk een gelijk speelveld te creëren voor grensregio's ten opzichte van de kerngebieden; overwegende dat verder wordt aanbevolen dat deze veranderingen ook inhouden dat een voor inflatie gecorrigeerd "miljard voor grenslanden" van de cohesiebegroting van de Unie wordt afgetrokken en specifiek voor grensregio's wordt gereserveerd;
- R. overwegende dat de goedkeuring van het voorstel voor een verordening betreffende het Europees grensoverschrijdend mechanisme (ECBM), dat in mei 2018 door de Commissie werd gepubliceerd op aanbeveling van het toenmalige Luxemburgse voorzitterschap van de Raad, zou hebben bijgedragen tot het wegnemen van ten minste 30 %, en waarschijnlijk zelfs 50 %, van de erkende belemmeringen voor grensoverschrijdende samenwerking;

Donderdag, 15 september 2022

1. is ingenomen met de mededeling van de Commissie van 2021 getiteld “EU-grensregio's: levende laboratoria van de Europese integratie”, waarin gedetailleerde informatie is opgenomen over de belemmeringen waar de grensregio's in de EU mee te maken krijgen;

Specifieke kenmerken van grensregio's

2. wijst erop dat in artikel 174 VWEU de uitdagingen worden genoemd waarmee grensregio's worden geconfronteerd en dat hierin is bepaald dat de Unie bijzondere aandacht aan deze regio's moet besteden in haar optreden ter versterking van de economische, sociale en territoriale samenhang;

3. benadrukt dat de uitdagingen waarmee grensregio's te maken hebben, vooral die met alleen zeegrenzen, als specifieke grenzen met hun eigen behoeften, alsmede plattelandsgebieden en gebieden met een lage bevolkingsdichtheid, van regio tot regio verschillen, afhankelijk van de juridische, administratieve, taalkundige, culturele, sociaal-economische, milieu-, demografische en geografische omstandigheden die in de betrokken regio gelden; benadrukt het feit dat de EU-middelen effectief moeten worden gebruikt en beter moeten worden gecoördineerd om te zorgen voor een meer omvattende aanpak van de genoemde uitdagingen; roept op tot betrokkenheid van plaatselijke autoriteiten en gemeenschappen en tot een gerichte aanpak die geïntegreerd, op maat gesneden en regiospecifiek is, als onderdeel van een bestuurskader op meerdere niveaus; onderstreept dat ook rekening moet worden gehouden met de uitdagingen van sommige grensregio's in verband met de aanhoudende agressie van Rusland in Oekraïne;

4. pleit voor een EU-initiatief voor taalcursussen voor de taal van het buurland tegen lage kosten voor deelnemers in alle NUTS 3-regio's die grenzen aan een aangrenzende lidstaat; is van mening dat dit EU-initiatief ook tot doel moet hebben mensen bewuster te maken van de voordelen van het leren van de taal van het buurland;

5. benadrukt dat onevenredige lasten, zoals de inherente structurele nadelen waarmee alle grensregio's te kampen hebben, moeten worden gecompenseerd door een afzonderlijke regeling voor regionale steun die specifiek voor grensregio's is ontworpen;

6. verzoekt om aan het begin van elke nieuwe programmeringsperiode, te beginnen met de periode 2028-2034, 0,26 % van de EU-begroting voor het cohesiebeleid exclusief voor de ontwikkeling van grensregio's te bestemmen (“miljard voor grenslanden”); stelt verder voor dat wanneer deze middelen niet worden aangewend voor gebruik in de grensregio's, het resterende bedrag terugvloeit naar de cohesiebegroting van de EU;

7. stelt voor dat het “miljard voor grenslanden” rechtstreeks wordt toevertrouwd aan de Europese groeperingen voor territoriale samenwerking (EGTS) of aan grensregio's waar vergelijkbare structuren bestaan; dringt erop aan dat de EGTS'en of vergelijkbare structuren een grote mate van autonomie krijgen ten aanzien van het gebruik van fondsen en de selectie van projecten;

8. verzoekt de lidstaten bestaande belemmeringen weg te nemen en de EGTS'en een grotere mate van autonomie te verlenen met betrekking tot de selectie van projecten en het gebruik van middelen, met name door EGTS'en aan te wijzen als beheersautoriteiten van Interreg-programma's overeenkomstig artikel 45, lid 4, van de Interreg-verordening, door de institutionele en financiële capaciteit van EGTS'en te vergroten overeenkomstig artikel 14, lid 4, van de Interreg-verordening of door EGTS'en aan te wijzen als begunstigen die fondsen voor kleine projecten beheren overeenkomstig artikel 25, lid 2, van de Interreg-verordening; stelt voor dat de Commissie stimulansen creëert voor de lidstaten om gebruik te maken van de bovengenoemde mogelijkheden om EGTS'en een grotere rol te geven, zodat werkelijk uitvoering wordt gegeven aan beleidsdoelstelling 5 van het cohesiebeleid van de EU voor 2021-2027: een Europa dat dichterbij de burgers staat;

9. beveelt aan de EU-richtsnoeren inzake regionale steun te wijzigen; stelt voor om, aangezien minder dan de helft van de totale bevolking van de EU tegelijk regionale steun mag ontvangen, grensregio's binnen het kader van deze regel voorrang te geven;

Veerkracht door intensievere institutionele samenwerking

10. is ingenomen met de vooruitgang die de Commissie tot dusver heeft geboekt bij de uitvoering van haar actieplan van 2017, met name via het initiatief “b-solutions”, waarmee juridische en administratieve ondersteuning is geboden aan overheidsinstanties in grensgebieden en waarmee negentig belemmeringen voor interactie uit de weg zijn geruimd, maar ook door steun te verlenen voor het vergemakkelijken van de toegang tot werkgelegenheid, het bevorderen van meertaligheid in grensregio's en het bundelen van gezondheidszorginstellingen;

Donderdag, 15 september 2022

11. verzoekt de EU-instellingen en de lidstaten grensoverschrijdende regio's bewuster te maken van de mogelijkheid om steun van de Commissie te ontvangen in het kader van het initiatief "b-solutions"; benadrukt dat het delen van kennis over succesvolle b-solutions kan bijdragen tot het uit de weg ruimen en voorkomen van nieuwe administratieve en juridische belemmeringen;
12. onderstreept echter dat b-solutions op zich geen passend en doeltreffend antwoord kunnen vormen op de juridische en administratieve belemmeringen waarmee grensregio's te kampen hebben;
13. wijst op de belangrijke rol van macroregio's, Euregio's, non-profitorganisaties en verenigingen voor de bevordering van het collectieve belang en op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking; verzoekt de Commissie een diepgaande beoordeling te initiëren van de macroregionale strategieën, teneinde de samenhang ervan te beoordelen met de vernieuwde milieu- en digitale prioriteiten van de EU;
14. wijst erop dat er ondanks de geleverde inspanningen nog veel administratieve, juridische en taalkundige belemmeringen bestaan die duurzame groei, sociaal-economische ontwikkeling en cohesie tussen en binnen de grensregio's in de weg staan;
15. merkt op dat de meeste belemmeringen voor grensoverschrijdende samenwerking van juridische aard zijn en het gevolg zijn van uiteenlopende nationale wetgeving of algemene EU-wetgeving; herinnert er daarom aan dat de Commissie in 2018 een voorstel voor een verordening betreffende een Europees grensoverschrijdend mechanisme (ECBM) heeft ingediend COM(2018)0373;
16. wijst erop dat de toegang tot openbare diensten van essentieel belang is voor de 150 miljoen inwoners van interne grensgebieden, maar vaak wordt bemoeilijkt door talloze juridische en administratieve belemmeringen; verzoekt de Commissie en de lidstaten alles in het werk te stellen om deze belemmeringen weg te nemen, met name wanneer deze verband houden met gezondheidsdiensten, vervoer, onderwijs, arbeidsmobiliteit en het milieu;
17. benadrukt dat het door de Commissie voorgestelde ECBM zou hebben bijgedragen tot het wegnemen van meer dan 50 % van deze belemmeringen, met name wat betreft het gebrek aan grensoverschrijdend openbaar vervoer en de beperkte toegang tot diensten op het gebied van werk, onderwijs, cultuur en vrijetijdsbesteding; betreurt in dit verband de blokkering door de Raad van het wetgevingsproces tot vaststelling van het ECBM; herinnert eraan dat dit mechanisme tot doel heeft de samenwerking tussen grensoverschrijdende regio's te vergemakkelijken bij gezamenlijke projecten op diverse gebieden (infrastructuur, gezondheidszorg, arbeid enz.) door een van hen toe te staan de wettelijke bepalingen van de aangrenzende lidstaat toe te passen indien de toepassing van haar eigen wetgeving juridische belemmeringen oplevert;
18. wijst erop dat het ECBM-voorstel werd gesteund door een ruime meerderheid in het Parlement in februari 2019 en tijdens het debat in de plenaire vergadering naar aanleiding van de mondelinge vraag aan de Raad in oktober 2021; herinnert eraan dat het standpunt van het Parlement in eerste lezing over deze verordening specifieke formuleringen bevatte die de vrijwillige toepassing ervan zouden hebben gewaarborgd, waardoor zorgen van de lidstaten op dit gebied zouden worden weggenomen;
19. verzoekt de Commissie het huidige voorstel te wijzigen en hierbij rekening te houden met de conclusies van de juridische diensten van de Raad en het Parlement met het oog op het bereiken van een evenwicht tussen de respectieve standpunten van de medewetgevers; roept de Commissie op ervoor te zorgen dat in dit voorstel aandacht wordt besteed aan de versterking van grensoverschrijdende regio's, en vooruit te lopen op de te verwachten schade in de regio's die het meest zullen worden getroffen door de gevolgen van de Russische agressie tegen Oekraïne; verzoekt de Commissie de onderhandelingen met de lidstaten te hervatten met het oog op de snelle invoering van een systeem om juridische of administratieve grensbelemmeringen weg te nemen, teneinde het de inwoners van grensoverschrijdende regio's gemakkelijker te maken;
20. is ingenomen met de goedkeuring van het proefproject "Grensoverschrijdend geïntegreerd crisisresponsinitiatief (CB-CRII)", dat tot doel heeft grensregio's beter bestand te maken tegen toekomstige crises; dringt er bij het directoraat-generaal Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling van de Commissie op aan het project uit te voeren ⁽²⁰⁾;

⁽²⁰⁾ <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/214920/budg2021-doc6-tab-en.pdf>

Donderdag, 15 september 2022

21. benadrukt dat grensregio's, naast de schade als gevolg van COVID-19, en met name de grenssluitingen die de pandemie met zich meebracht, worden geconfronteerd met de gevolgen van de brexit, waardoor nieuwe belemmeringen voor vrije handel en ernstige verstoringen van de grensoverschrijdende handel tussen de Unie en het Verenigd Koninkrijk ontstaan en de situatie van ondernemingen en bedrijven in grensregio's verslechtert; is in dit verband ingenomen met het akkoord dat is bereikt over de reserve voor aanpassing aan de brexit om financiële en juridische steun te verlenen aan lidstaten en regio's die getroffen zijn door de brexit;

Meer en betere grensoverschrijdende openbare diensten

22. stelt met belangstelling vast dat uit de recente openbare raadpleging van de Commissie over het overwinnen van obstakels in grensregio's (2020) is gebleken dat de grootste problemen voor inwoners van grensregio's onder andere het gebrek aan betrouwbare grensoverschrijdende openbaarvervoersdiensten, het gebrek aan digitale diensten en de beperkte grensoverschrijdende interoperabiliteit daarvan, belemmeringen die rechtstreeks te wijten zijn aan taalverschillen en belemmeringen in verband met wetgevingsprocessen en economische verschillen zijn;

23. merkt op dat de aantrekkelijkheid van grensoverschrijdende gebieden om er te wonen en te investeren sterk afhankelijk is van de levenskwaliteit, de beschikbaarheid van openbare en commerciële diensten voor burgers en bedrijven, en de kwaliteit van vervoer — voorwaarden die alleen kunnen worden geschapen en behouden door nauwe samenwerking tussen nationale, regionale en lokale autoriteiten en bedrijven aan weerszijden van de grens;

24. wijst op de cruciale rol van investeringen in hoogwaardige openbare diensten voor het opbouwen van sociale veerkracht en het omgaan met economische, gezondheids- en sociale crises;

25. herinnert eraan dat de invoering van betere grensoverschrijdende openbare diensten niet alleen de levenskwaliteit van de burgers in grensregio's, maar ook de kostenefficiëntie van deze diensten zou verbeteren;

26. benadrukt dat de coördinatie van vervoersdiensten in grensoverschrijdende regio's nog steeds ontoereikend is, deels als gevolg van ontbrekende of buiten bedrijf gestelde verbindingen, waardoor de mobiliteit en de vooruitzichten voor grensoverschrijdende ontwikkeling worden belemmerd; benadrukt tevens dat de ontwikkeling van duurzame grensoverschrijdende vervoersinfrastructuur wordt belemmerd door de complexiteit van de wettelijke en administratieve bepalingen;

27. benadrukt dat de uitbouw van bijkomende grensoverschrijdende vervoersinfrastructuur niet alleen duur is en een uitdaging voor het milieu vormt, maar mogelijk niet altijd de beste oplossing is; onderstreept dan ook het potentieel voor het stimuleren van grensoverschrijdende vervoersverbindingen door middel van zachte maatregelen, zoals een betere coördinatie van de dienstregelingen van het openbaar vervoer, inclusieve planning en op maat gesneden innovaties van grensoverschrijdende lokale en regionale autoriteiten die voldoende autonomie hebben om gezamenlijke doelen na te streven; onderstreept dat de ontwikkeling van nieuwe infrastructuur voor openbaar vervoer moet voldoen aan eisen inzake duurzaamheid en kostenefficiëntie; dringt er daarom op aan dat de middelen uit het Fonds voor een rechtvaardige transitie tijdig worden toegewezen om ervoor te zorgen dat grensregio's een actieve rol kunnen spelen bij de verwezenlijking van de doelstellingen van de Europese Green Deal;

28. benadrukt de rol die het cohesiebeleid vervult bij het aanpakken van de belangrijkste uitdagingen voor de vervoerssector in de Unie, waaronder de ontwikkeling van een goed functionerende interne Europese vervoersruimte, het verbinden van Europa door middel van moderne, multimodale en veilige vervoersinfrastructuurnetwerken alsmede de omschakeling op koolstofarme mobiliteit, onder meer met behulp van ondersteuning voor de voltooiing van ontbrekende kleine grensoverschrijdende spoorverbindingen, teneinde een bijdrage te leveren aan de Europese integratie van en grensregio's;

29. verzoekt de lidstaten een sterker en duidelijker rechtskader tot stand te brengen om de kwaliteit en doeltreffendheid van openbare diensten te verbeteren; benadrukt in dit verband dat de door de Commissie opgestelde inventaris van ontbrekende schakels in de spoorwegsector een belangrijk instrument is om vooruitgang te boeken in die richting;

Donderdag, 15 september 2022

30. benadrukt dat doeltreffend moet worden voortgebouwd op de beleidsmaatregelen die in het kader van het Europees Jaar van de spoorwegen zijn genomen, met name in grensoverschrijdende regio's; wijst erop dat de Europese en grensoverschrijdende dimensie van spoorwegen burgers dichterbij elkaar brengt, hen de gelegenheid biedt de Unie in al haar diversiteit te ontdekken en sociaal-economische en territoriale cohesie bevordert, met name door te zorgen voor betere connectiviteit binnen en met de geografische periferie van de Unie, onder meer via grensoverschrijdende regionale verbindingen; is ingenomen met de oprichting van partnerschappen voor de ontwikkeling van gemeenschappelijke diensten, met inbegrip van de integratie van dienstregelingen en tickets, in sommige grensoverschrijdende regio's; verzoekt de Commissie dergelijke initiatieven te blijven ondersteunen en verzoekt haar het vervoer van fietsen op grensoverschrijdende treinen te stimuleren;

31. dringt aan op meer digitalisering van overheidsdiensten en een versterkt interoperabiliteitsbeleid om ervoor te zorgen dat digitale overheidsdiensten standaard interoperabel en grensoverschrijdend zijn; benadrukt dat steun voor de digitale innovatie van overheidsdiensten en bedrijven in grensoverschrijdende regio's belangrijk is en verwelkomt in dit verband de Europese digitale-innovatiehubs (EDIH);

Dynamische grensoverschrijdende arbeidsmarkten

32. is ingenomen met de talrijke en belangrijke maatregelen die zijn genomen om sociaal-economische asymmetrieën in grensregio's aan te pakken; betreurt echter het gebrek aan specifieke beoordelingen en vergelijkende statistieken om een overzicht te kunnen krijgen van de sociaaleconomische situatie van kmo's in grensregio's, hetgeen des te betreurenswaardiger is vanwege het feit dat kmo's 67 % van de totale werkgelegenheid en bijna 60 % van de toegevoegde waarde van de Unie vertegenwoordigen;

33. verzoekt de Commissie een grondige analyse uit te voeren van de sociaaleconomische omstandigheden van grensoverschrijdende kmo's en daarbij specifieke evaluaties en vergelijkende statistieken te verzamelen;

34. wijst erop dat volgens het achtste cohesieverslag van de Commissie⁽²¹⁾ uit de Interreg-indicatoren blijkt dat eind 2020 slechts 68 % van de doelstellingen voor grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit voor 2023 was gehaald, terwijl de doelstellingen op andere gebieden ruimschoots waren behaald, tot wel 495 %; moedigt de lidstaten aan op deze weg voort te gaan om de doelstellingen voor 2023 te realiseren;

35. wijst erop hoe belangrijk het voor de lidstaten is om belastinginkomsten, socialezekerheidsstelsels en de diversiteit van nationale belastingen te waarborgen; steunt het belastingpakket van de Commissie van 15 juli 2020 om billijke, efficiënte, duurzame en digitaalvriendelijke belastingheffing te waarborgen, en verbindt zich ertoe nauwlettend toe te zien op de uitvoering ervan;

36. onderstreept echter dat goed opgeleide arbeidskrachten in geval van lage lonen of een ontoereikend aanbod aan werk of andere economische kansen, geneigd zijn te migreren naar gebieden waar wel voldoende kansen worden aangeboden, zodat de situatie in de afgelegen grensgebieden nog moeilijker wordt;

37. is van mening dat het cohesiebeleid meer moet zijn toegespitst op investering in mensen, aangezien de economieën van grensregio's aanzienlijk kunnen groeien door een effectieve mix van investeringen in innovatie, menselijk kapitaal, goed bestuur en institutionele capaciteit;

38. is van mening dat grensregio's die met bijzondere uitdagingen te maken krijgen, op maat gesneden steun moeten krijgen (bijvoorbeeld via meer synergie tussen het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Cohesiefonds, het Europees Sociaal Fonds Plus en het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering) voor het ontwikkelen en uitvoeren van langetermijnstrategieën die gebaseerd zijn op economische diversificatie en beleid voor omscholing en bijscholing van ontslagen werknemers;

39. dringt er bij de lidstaten op aan ten volle deel te nemen aan de inspanningen van de Commissie om de Europese onderwijsruimte tot stand te brengen, die, in synergie met de Europese vaardighedenagenda en de Europese Onderzoeksruimte, toegang tot een gericht onderwijs- en opleidingsaanbod aan beide zijden van de grens zal waarborgen door gemeenschappelijke onderwijsdiensten aan te bieden, door de wederzijdse erkenning van diploma's, vaardigheden en kwalificaties te garanderen en door het leerlingstelsel te bevorderen;

⁽²¹⁾ Europese Commissie, *Naar cohesie in Europa in 2050 — Achtste verslag inzake economische, sociale en territoriale cohesie*, 9 februari 2022.

Donderdag, 15 september 2022

40. moedigt de bevordering aan van de programma's voor samenwerking tussen de grensregio's van de EU aan de buitengrenzen van de Unie en de grensregio's van de buurlanden; wijst op de uitdagingen van deze samenwerking gezien het verschil in toepasselijke regelgeving tussen deze regio's; is van mening dat deze samenwerking een belangrijk instrument is om het uitbreidingsbeleid van de EU vooruit te helpen; benadrukt dat de bevordering van grensoverschrijdende samenwerking tussen naburige regio's van cruciaal belang kan zijn om het hoofd te bieden aan de grote uitdagingen waarmee de Unie wordt geconfronteerd (bv. het waarborgen van een duurzame toekomst voor de Middellandse Zee, de Oostzee en andere zeebekkens; het waarborgen van een duurzame toekomst voor de Alpen, de Pyreneeën, de Karpaten en andere bergketens; en het waarborgen van een duurzame toekomst voor de grote stroomgebieden zoals de Rijn, de Donau en de Maas);

41. verzoekt de Commissie en de lidstaten er dringend voor te zorgen dat de relevante EU-wetgeving met betrekking tot de rechten van grensarbeiders naar behoren ten uitvoer wordt gelegd en wordt gehandhaafd, hun arbeidsvoorwaarden, arbeidsomstandigheden en gezondheid en veiligheid te verbeteren, en om nat te gaan of het bestaande wetgevingskader, met inbegrip van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels⁽²²⁾ moet worden herzien om de overdraagbaarheid van rechten te versterken en een adequate coördinatie van de sociale zekerheid te waarborgen en de rol van uitzendbureaus, aanwervende agentschappen, andere tussenpersonen en onderaannemers te herzien, teneinde lacunes in de bescherming in het licht van het beginsel van gelijke behandeling in kaart te brengen; dringt er bij de lidstaten en de Commissie op aan om te erkennen dat de toename van telewerken een realiteit is en met de nodige problemen gepaard gaat, en te waarborgen dat wie telewerkt vanuit zijn land van verblijf toegang heeft tot socialezekerheidsrechten, arbeidsrechten en belastingregelingen, en zekerheid heeft over de autoriteit die bevoegd is voor zijn dekking;

42. merkt op dat er in grensregio's behoefte is aan snellere en uitgebreidere erkenning van diploma's en andere kwalificaties die na een opleiding zijn verkregen, betere gezondheidszorg, uitbreiding van lokaal en lange-afstandsvervoer en betere toegang tot informatie over vacatures; benadrukt dat er meer middelen moeten komen om een betere coördinatie tussen naburige nationale wettelijke en bestuursrechtelijke stelsels te vergemakkelijken, vooral wat betreft de uitwisseling van informatie over de wetgeving die op werknemers van toepassing is en het verzamelen van gegevens over grensarbeiders, zodat hiaten in de nationale praktijken kunnen worden overbrugd, de beschikbare informatie beter toegankelijk wordt en er een voorspelbare en toegankelijke interne arbeidsmarkt ontstaat; benadrukt dat deze problemen een nog grotere bedreiging vormen voor grensarbeiders van en naar derde landen;

43. is van mening dat digitalisering een unieke kans biedt om arbeidsmobiliteit te vergemakkelijken, en er tegelijkertijd voor zorgt dat de naleving van de toepasselijke EU-bepalingen sneller en makkelijker kan worden gecontroleerd; verzoekt de Commissie in nauwe samenwerking met de Europese Arbeidsautoriteit onverwijld een wetgevingsvoorstel in te dienen voor een Europese socialezekerheidspas voor alle mobiele werknemers en onderdanen van derde landen die onder de EU-regels inzake mobiliteit binnen de EU vallen, zodat de betrokken nationale autoriteiten en sociale partners over een instrument beschikken dat een doeltreffende identificatie, traceerbaarheid, aggregatie en overdraagbaarheid van socialezekerheidsrechten waarborgt en de handhaving van de EU-regels inzake arbeidsmobiliteit en de coördinatie van de sociale zekerheid op de arbeidsmarkt op eerlijke en doeltreffende wijze verbetert, teneinde een gelijk speelveld in de EU te waarborgen;

44. herinnert eraan dat er momenteel geen wederzijdse erkenning bestaat van de status van personen met een handicap tussen de EU-lidstaten, hetgeen problemen oplevert voor personen met een handicap, aangezien hun nationale gehandicaptenkaart mogelijk niet wordt erkend in andere lidstaten; is van mening dat deze lacune met name een beperking oplevert voor grensarbeiders en studenten met een handicap, waardoor hun recht op adequate diensten wordt ondermijnd; erkent de waarde van de EU-gehandicaptenkaart, die de wederzijdse erkenning van de status van personen met een handicap mogelijk maakt in alle lidstaten die momenteel aan het project deelnemen; is ingenomen met het feit dat de Commissie de invoering van een Europese gehandicaptenkaart zal voorstellen voor het einde van 2023, met het oog op de erkenning ervan in alle lidstaten;

Grensregio's voor de Europese Green Deal

45. wijst erop dat er reeds een belangrijk rechtskader van de Unie bestaat — dat met name de vogelrichtlijn, de habitatrichtlijn en de EU-kaderrichtlijn water⁽²³⁾, alsmede de biodiversiteitsstrategie van de EU voor 2030 omvat — dat in grensoverschrijdende regio's volledig, systematisch en gezamenlijk door de lidstaten moet worden uitgevoerd; herinnert eraan dat de natuur, het klimaat, natuurrampen en ziekten niet stoppen aan nationale grenzen en dringt aan op een gecoördineerde en coherente bescherming van Natura 2000-gebieden om te zorgen voor meer geïntegreerde uitvoeringsmaatregelen; dringt er bij de nationale regeringen van de lidstaten op aan te streven naar een grotere mate van harmonisatie en coördinatie bij de tenuitvoerlegging van deze en andere richtlijnen; benadrukt het feit dat planning van

⁽²²⁾ Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels (PB L 166 van 30.4.2004, blz. 1).

⁽²³⁾ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PB L 327 van 22.12.2000, blz. 1).

Donderdag, 15 september 2022

rampenrisicobeheer een gebied is waar grensoverschrijdende samenwerking van cruciaal belang is; verzoekt de Commissie nauwlettend toe te zien op de component inzake grensoverschrijdende gebieden van nationale of regionale strategieën voor aanpassing aan de klimaatverandering, met specifieke maatregelen ter bevordering van passende reacties;

46. wijst erop dat de klimaatverandering ook ernstige gevolgen heeft voor grensregio's, onder meer door hen te verplichten gemeenschappelijke grensoverschrijdende, op maat gesneden preventieve maatregelen voor natuurrampen te ontwikkelen; herinnert eraan dat natuurrampen in 2021 diverse grensregio's hebben getroffen in België, Frankrijk, Luxemburg, Nederland en Duitsland; wijst op de verplichting voor de lidstaten in het kader van het EU-mechanisme voor civiele bescherming om regelmatig risicobeoordelingen en analyses uit te voeren van rampscenario's die grensoverschrijdende samenwerking bestrijken en om verslag uit te brengen over belangrijke risico's met grensoverschrijdende gevolgen; verzoekt de Commissie en de lidstaten de samenwerking en het delen van informatie op het gebied van rampenrisicobeheer te intensiveren, mede met het oog op een betere vroegtijdige waarschuwing in grensregio's; is in dit verband ingenomen met de Interreg-projecten voor Rijn en Maas op het gebied van openbare veiligheid, gegevensverzameling, grensoverschrijdend rivierbeheer en administratieve samenwerking op het gebied van ruimtelijke ordening met het oog op de beperking van het overstromingsrisico;

47. is van mening dat wederzijds vertrouwen, politieke wil en een flexibele benadering door de belanghebbenden op de verschillende niveaus, waaronder het maatschappelijk middenveld, essentieel zijn om belemmeringen te overwinnen en duurzame groei en ontwikkeling in grensregio's te stimuleren; dringt dan ook aan op betere coördinatie en dialoog, en een verdere uitwisseling van optimale methoden tussen de autoriteiten; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan deze samenwerking te intensiveren; roept de lidstaten bovendien op te zorgen voor passende functionele en financiële autonomie van de respectieve lokale en regionale autoriteiten; benadrukt daarnaast dat alle grensregio's een doorslaggevende rol moeten spelen bij de aanpak van de klimaatverandering, door middel van gecoördineerd acties met hun omliggende regio's;

48. merkt op dat de uitrol van de circulaire economie, hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie maatregelen te weinig voordelen opleveren voor grensregio's; verzoekt de Commissie voort te bouwen op de geboekte vooruitgang op het gebied van regelgeving en een groter aandeel te financieren van grensoverschrijdende projecten inzake de productie, het gemeenschappelijk gebruik en de opslag van energie uit hernieuwbare bronnen; acht het noodzakelijk optimaal gebruik te maken van de bestaande samenwerkingsmogelijkheden binnen het toepasselijke rechtskader van de EU en verzoekt de lidstaten de coördinatie in grensoverschrijdende regio's voor de tenuitvoerlegging van de EU-strategie voor de integratie van het energiesysteem te verbeteren; benadrukt het potentieel van dunner bevolkte grensgebieden om duurzame en groene economieën te ontwikkelen en zo een toegevoegde waarde te creëren voor de lokale ontwikkeling door het creëren van nieuwe, groene banen;

49. benadrukt dat samenwerking tussen naburige lidstaten een centraal element zal zijn bij de verwezenlijking van de doelstellingen van de Europese Green Deal en roept de lidstaten op optimaal gebruik te maken van de bestaande mogelijkheden voor samenwerking in het kader van het toepasselijke rechtskader van de EU;

o

o o

50. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de nationale en regionale parlementen van de lidstaten.